

УДК 371.13

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-217-226](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-217-226)

Кузнєцова Катерина Сергіївна кандидат педагогічних наук, доцент, асистент кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, 58012, тел.: (095) 044-46-83, <https://orcid.org/0000-0002-9744-0840>

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. Модернізація освіти в Україні в річищі світових тенденцій глобалізації й інтеграції та зміни світоглядної парадигми вимагають висококваліфікованого, конкурентоспроможного педагога. Відповідно зростають вимоги до професійної підготовки і майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти задля забезпечення гармонійного розвитку дітей.

Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку, на наш погляд, повинна здійснюватися протягом усього періоду навчання у закладі вищої освіти. Для реалізації означеної вимоги вбачаємо необхідність у структуруванні підготовки студентів.

Поетапність підготовки вихователя передбачає: коригування змісту навчальних дисциплін із циклу професійної та практичної підготовки; активізація самостійного пошуку студентів; уведення спеціалізованої навчальної дисципліни: «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми»; перенесення одержаних знань, практичних умінь і навичок у різні види педагогічної практики впродовж усього терміну навчання у закладі вищої освіти.

Курс «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми» забезпечує формування компетентностей, які передбачені освітньою-професійною програмою «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)». Дидактична карта навчальної дисципліни передбачає ознайомлення студентів з теоретичними основами використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти; комп'ютерними технологіями у роботі з дітьми дошкільного віку, а також комп'ютерними технологіями у роботі вихователя закладу дошкільної освіти.

Навчальна дисципліна «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми» дає можливість студентам – майбутнім вихователям – розширити професійні знання, сформувати педагогічні вміння використовувати комп'ютерні технології у роботі з дітьми дошкільного віку.

Ключові слова: технологія, комп'ютерна технології, підготовка майбутніх вихователів, освітній процес у закладі вищої освіти.

Kuznietsova Kateryna Sergiivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Assistant at the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool Education, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Kotsjubynskyi St., 2, Chernivtsi, 58012, tel.: (095) 044-46-83, <https://orcid.org/0000-0002-9744-0840>

PREPARATION OF FUTURE EDUCATORS FOR THE USE OF COMPUTER TECHNOLOGIES IN WORKING WITH PRESCHOOL CHILDREN

Abstract. Modernization of education in Ukraine in line with global trends of globalization and integration and changes in worldview paradigms require a highly qualified, competitive teacher. Accordingly, the requirements for professional training and future educators of preschool institutions to ensure the harmonious development of children are growing.

In our opinion, the preparation of future educators for the use of computer technology in working with preschool children should be carried out during the entire period of study at a higher education institution. To implement this requirement, we see the need to structure student training.

Gradual training of educators involves: adjusting the content of disciplines from the cycle of professional and practical training; intensification of independent search for students; introduction of a specialized discipline: "Computer technology in working with children"; transfer of acquired knowledge, practical skills and abilities to various types of pedagogical practice during the entire period of study at the educational institution.

The course "Computer technology in working with preschool children" provides the formation of competencies that are provided by the educational-professional program "Preschool education (Psychology in preschool institutions)". The didactic map of the discipline provides acquaintance of students with the theoretical foundations of the use of computer technology in the educational process of preschool education; computer technology in the work with preschool children, as well as computer technology in the work of the educator of the preschool institution.

The discipline "Computer technology in working with children" gives students - future educators - to expand their professional knowledge, to develop pedagogical skills to use computer technology in working with preschool children.

Keywords: technology, computer technologies, training of future educators, educational process in a higher education institution.

Постановка проблеми. Модернізація освіти в Україні в рідчії світових тенденцій глобалізації й інтеграції та зміни світоглядної парадигми вимагають

висококваліфікованого, конкурентоспроможного педагога. Відповідно зростають вимоги до професійної підготовки і майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти задля забезпечення гармонійного розвитку дітей.

У нормативних документах означено напрями та шляхи підготовки педагогічних кадрів дошкільного профілю. Їх спрямовано на підвищення престижу та соціального статусу, забезпечення умов для професійного і культурного зростання вихователів закладів дошкільної освіти.

У фундаментальних дослідженнях українських учених (О. Бондар, І. Зязюна, Н. Ничкало, С. Сисоевої, К. Щербакової та ін.) пріоритетною визнано підготовку педагогічних кадрів вищого рівня якості, спроможних оптимально адаптуватися до швидкоплинних змін у змісті професійної діяльності, оволодівати уміннями самостійно опановувати професійні знання, збагачувати професійний досвід, використовуючи інноваційні технології в реальному педагогічному процесі.

Окрім означено тему дослідження підпорядковано відповідно до ситуації інтенсивного розвитку інформаційних технологій, які інтегруються в усі сферах діяльності людини, професійно-педагогічну зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На підставі результатів аналізу наукових джерел виявлено, що підготовка вихователів до застосування комп'ютерних технологій у закладах дошкільної освіти ще не стала предметом спеціального наукового дослідження. Окремі аспекти проблеми розглядали в наукових працях Л. Артемова, Л. Батліна, Г. Беленька, О. Кононко, Н. Лисенко, С. Попиченко, І. Прудченко, Т. Слободянюк, І. Улюкаєва та ін.

У дисертаційних роботах розглядали підготовку педагогічних кадрів до використання інноваційних педагогічних технологій А. Будас, Л. Ващенко, Т. Демиденко, О. Комар, Л. Машкіна, О. Суховірський, І. Чорней, О. Шапран та ін.

Психологопедагогічні аспекти раціонального використання комп'ютера в навчальній діяльності та практичної діяльності щодо застосування комп'ютерних технологій в освіті вивчали І.Роберт, О.Д.Тихомиров, П.Нортон, З.Пейпер.

Психологічний ракурс розгляду сфери використання комп'ютера в процесі навчання досліджували вітчизняні науковці В. Мазепус і В.Цеханський.

Використання комп'ютера в дошкільній освіті досліджували О. Кореганова, Г. Лаврентьева; та інші.

Згадані вище наукові розвідки є безсумнівним внеском у вирішення проблеми дослідження, проте у них не обґрунтовувалося технологія підготовки майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій у професійній діяльності з урахуванням її специфіки в закладах дошкільної освіти.

Мета статті – описати технологію підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до використання комп'ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Підготовка майбутніх вихователів до використання комп'ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку, на наш погляд, повинна здійснюватися протягом усього періоду навчання у закладі вищої освіти. Для реалізації означеної вимоги вбачаємо необхідність у структуруванні підготовки студентів.

Поетапність такої підготовки вихователя передбачає:

I етап – підготовчий: коригування змісту навчальних дисциплін із циклу професійної та практичної підготовки; активізація самостійного пошуку студентів;

II етап – теоретичний: уведення спеціалізованої навчальної дисципліни;

III етап – практичний: перенесення одержаних знань, практичних умінь і навичок у різні види педагогічної практики впродовж усього терміну навчання у закладі освіти.

Детально розглянемо особливості другого етапу підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до використання комп'ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку, а саме курс «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми» [2].

Мета навчальної дисципліни – підготовка студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти до застосування комп'ютерних технологій у роботі з дітьми дошкільного віку.

Навчальна дисципліна вивчається у II семестрі, що дозволяє студентам надалі, у процесі навчання, закріпити отримані знання про комп'ютерні технології та способи їх використання у роботі з дітьми.

Курс «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми» забезпечує формування компетентностей, які передбачені освітньою-професійною програмою «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)» [5]. Зокрема, це інтегральна компетентність (здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання та виховання дітей раннього й дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, а також у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій і методів, та характеризується комплексністю і невизначеністю умов), загальні компетентності (здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність використовувати сучасні інформаційно-комунікативні технології під час професійної діяльності, технічного фільтрування, оцінки, створення, програмування та обміну цифровим змістом, в тому числі організації дистанційної роботи, захищати інформацію, зміст, особисті дані), фахові компетентності спеціальності (здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації; здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та

фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини).

Окрім компетентностей, курс орієнтований на досягнення таких результатів навчання: розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку; будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці; проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей; дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку.

Дидактична карта навчальної дисципліни передбачає ознайомлення студентів з теоретичними основами використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти; комп'ютерними технологіями у роботі з дітьми дошкільного віку, а також комп'ютерними технологіями у роботі вихователя закладу дошкільної освіти.

Зокрема першу частину «Використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі закладу дошкільної освіти» спрямовано на розгляд понятійного поля курсу, висвітлення загальних історичних періодів зародження, становлення та розвитку комп'ютерних технологій в освіті, а також опис напрямів використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі.

Узагальнення наукового масиву, в межах окресленої теми, дозволило комп'ютерні технології умовно розмежувати на комп'ютерні технології для дітей дошкільного віку та комп'ютерні технології для педагогів закладів дошкільної освіти. Відповідно до авторської класифікації, в змістові модулі названої дисципліни вміщено теми: «Наочне подання навчальних матеріалів засобами графічних редакторів та програми Microsoft Office PowerPoint», «Використання комп'ютерних ігор і програм у роботі з дітьми дошкільного віку», «Інтернет ресурси у роботі з дітьми дошкільного віку» та «Організації навчання комп'ютерної грамоти дітей в закладі дошкільної освіти. «Інтернет ресурси у роботі з дітьми дошкільного віку».

До прикладу, лекційний матеріал теми: «Інтернет ресурси у роботі з дітьми дошкільного віку» передбачає ознайомлення студентів з веб-ресурсами, які дозволяють безпосередньо залучати до їх роботи дітей дошкільного віку. Зокрема, в межах теми студентів знайомимо з такими веб-ресурсами:

1. Дитячими пошуковими системами:
 - Kiddle (<https://www.kiddle.co>) - дитяча пошукова система від Google;
 - KidzSearch (<https://www.kidzsearch.com>) - візуальна безпечна для дітей пошукова система та веб-портал на базі Google Programmable Search Engine.
 - Allsafesites (<http://www.allsafesites.com/>) - безпечний пошук для дітей.

2. Системи з практичними завданнями:

- МегаЗнайка (<http://www.megaznaika.com.ua>) – веб-ресурс для дітей та батьків, де зібрана величезна кількість цікавої і корисної інформації: казки, вірші, ігри, пісні, цікаві факти про різноманітні предмети та явища, про рослинний і тваринний світ, про людину та її діяльність.

- Пустунчик (<https://pustunchik.ua/ua>) - інформаційно-розважальний портал присвячений розвитку, навчанню та відпочинку дитини, який пропонує різноманітний контент: ігри, аудіотеку, творчість, рукоділля, дозвілля, віртуальну школу та багато цікавого, що дозволить організувати відпочинок та розвиток дошкільняти.

3. Системи вікі-енциклопедій

- Веб-проект «Читанка» (<http://chytanka.com.ua/>) - дитяча публічна онлайн-бібліотека

4. Системи збереження мультимедійних веб-ресурсів

- YoutubeKids (<https://www.youtube.com/kids/>) - додаток YouTube Kids для безпечнішого пізнання світу відео в Інтернеті.

Оскільки навчальна дисципліна є практикоорієнтованою, в межах цієї теми, залучаємо студентів до виконання практичного завдання: «Створить впараву для дітей дошкільного віку за допомогою інтернет ресурсу learningapps.org (тема та вікова група за вибором)» та завдань, які забезпечують формування методичної скарбниці, наприклад: «Картотека корисних youtube-відео одної тематики (за вибором) (5 посилань)».

Блок наступних тем передбачає вивчення комп'ютерних технологій для педагогів закладів дошкільної освіти. Зокрема, тут пропонуємо студентам такі теми: «Створення документів та робота з ними», «Мережеві офіси. Сервіси спільного редагування документів», «Наочне подання навчальних матеріалів засобами фото- та відео- редакторів», «Використання Web-технологій в освітньому процесі ЗДО», «Створення та наповнення сайту закладу дошкільної освіти», «Використання блогосферу у роботі вихователя закладу дошкільної освіти», «Використання хмарних технологій у роботі вихователя закладу дошкільної освіти», «Організація взаємодії з батьками за допомогою комунікаційних технологій» [2].

Модуль структурована таким чином, щоб познайомити студентів з веб-ресурсами для педагога закладу дошкільної освіти, а саме:

1. Соціальні пошукові системи (ресурси для здійснення індивідуального або колективного пошуку в мережі):

- персональна або групова пошукова система «Google» (<https://www.google.com/>) - найбільша пошукова система, що належить корпорації Google Inc. Підтримує пошук у документах форматів PDF, RTF, PostScript, Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та інших. Дозволяє здійснювати пошук у знайденому, вікіпошук, голосовий пошук, пошук зображеннями та універсальний пошук;

- українська пошукова система (<https://search.com.ua/>) - масштабована система збору інформації зі сторінок українських сайтів, піддоменів зони .UA та .УКР. та показу його результатів на кількох сотнях чи десятках сторінок за такими критеріями, як: релевантність (максимально точна відповідність сторінки пошуковому запиту; оцінка сайту та оцінка кожної сторінки; дата додавання сторінки в систему; кількість зовнішніх посилань на дану сторінку. Остання умова для ранжування – кількість переходів);

- Google Scholar або Google Академія (<https://scholar.google.com>) - вільна доступна пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін.

2. Системи для створення цифрових практичних завдань

- Google Classroom (<https://classroom.google.com/h>) - безкоштовний веб-сервіс, створений Google для закладів освіти з метою спрощення створення, поширення і класифікації завдань безпаперовим шляхом задля прискорення процесу поширення файлів між педагогами та здобувачами освіти;

- LearningApps (<https://learningapps.org/>) - інструмент, який дозволяє створювати інтерактивні вправи;

- StoryJumper (<https://www.storyjumper.com>) - інструмент для створення онлайн-книг.

3. Системи створення веб-журналів (сайти, основний зміст якого постійно оновлюється новими записами, що можуть містити інформаційні ресурси різних форматів (текстові, графічні, звукові та відеоресурси), і відображається у хронологічному порядку):

- LiveJournal (<http://livejournal.com>) - блог-платформа для розміщення on-line'ових щоденників, або ж інших блогів («щоденників», «журналів»). Пропонує звичайний для блогів набір функцій: можливість писати власні публікації, їх коментування читачами, тощо. Є додаткові функції, більшість із яких доступні безкоштовно. Вам буде наданий у користування безкоштовний обліковий запис типу ваше_ім'я.livejournal.com. Підтримується ведення колективних блогів. ЖЖ також дозволяє брати участь, створювати і писати до спільноти (англ. community). Адреса кожної спільноти виглядає так: community.livejournal.com/назва_спільноти. Присутня можливість додавати інших користувачів ЖЖ в свій список читання.

- Wordpress (<https://wordpress.com/>) — сервіс, що дозволяє вести блог з використанням популярної системи керування вмістом Wordpress. Користувач легко отримує повноцінний блог з можливість налаштувати його вигляд та переглядати статистику. Мінусом є наявність сторонньої реклами при використанні безкоштовного облікового запису.

- Blogger (<https://www.blogger.com/>) - сервіс для ведення блогів, яким зараз володіє компанія Google. За допомогою даного сервісу будь-який користувач може легко завести собі власний блог. Користувач отримує блог з адресою, яка закінчується на .blogspot.com. Є можливість вибрати різний

вигляд блогу шляхом вибору відповідного шаблону та можливість модифікувати вигляд блогу за допомогою спеціальних візуальних гаджетів. Також забезпечена можливість прямого втручання в HTML код, таким чином забезпечується можливість вбудовування власних html стилів, скриптів і т. ін. Є можливість заробляти на рекламі ставши партнером Google AdSense. Дозволяє вести колективний блог.

4. Вікі-енциклопедія (сайти довідкового характеру, наповнення якого здійснюється спільними зусиллями великої кількості учасників):

- Вікіпедія (<http://uk.wikipedia.org>) - загальнодоступна вільна багатомовна онлайн-енциклопедія, якою опікується неприбуткова організація «Фонд Вікімедіа»

- Портал освітян України «Педрада» (<https://www.pedrada.com.ua>) – сайт, де змістовно описується про діяльність дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів

- Український освітній онлайн-портал для педагогів «На Урок» (<https://naurok.com.ua>) – ресурс, де надано доступ до написання інформативних статей, які стосуються освітнього життя, проведення тематичних вебінарів, запровадження різноманітних освітніх конкурсів, залучення кращих розробок зі шкільних дисциплін від учителів з усієї України.

- електронний журнал «Вихователь-методист дошкільного закладу» (<https://emetodyst.m CFR.ua/>) - це фахове видання з потужним функціоналом, покликане зробити роботу простішою.

5. Системи збереження мультимедійних веб-ресурсів (ресурси для збереження, класифікацію, обмін цифровими фотографіями, звуковими та відеоресурсами, текстовими документами, презентаціями, а також організовувати обговорення завантажених матеріалів):

- Pinterest (<https://www.pinterest.com/>) - соціальний фото-сервіс, який дозволяє прикріпити практично будь-яке зображення, яке Ви вважаєте цікавим і важливим для розміщення, багато педагогів використовують його як сховище розгорнутих планів занять, проектів і різних надихаючих матеріалів

- Flickr (<https://Flickr.com>) - сервіс для зберігання та подальшого використання цифрових фотографій;

- Youtube (<https://youtube.com>) - соціальний сервіс, призначений для зберігання, перегляду та обговорення цифрових відеозаписів.

- SlideShare (<http://www.slideshare.net>) — соціальний сервіс, який дозволяє конвертувати презентації PowerPoint у формат Flash. Призначено для зберігання і особистого або спільного використання.

6. Платформи для взаємодії онлайн:

- Google Meet (<https://meet.google.com/>) - сервіс відеотелефонного зв'язку, розроблений компанією Google. Є одним з двох додатків, які замінили Google Hangouts;

- Skype - програма для відео та аудіодзвінків з функцією розмов, чатів і можливістю взаємодії;

- Zoom - сервіс для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей.

- Moodle (<https://moodle.org/>) – сервіс, який дозволяє подавати навчальний матеріал у різних форматах (текст, презентація, відеоматеріал, вебсторінка; заняття як сукупність вебсторінок із можливим проміжним виконанням тестових завдань), здійснювати тестування та опитування, інструментів моніторингу результатів навчання.

7. Системи спільного створення різнотипових документів:

- Google-документи і таблиці (https://www.google.com/intl/uk_ua/docs/about/) - засіб для спільного редагування будь-яких документів проектної діяльності студентів;

- Google-календар (<https://calendar.google.com/>) – засіб для планування проведення різних заходів, у тому числі і проектів;

- Google-групи (<https://groups.google.com/>) – засіб для організації обговорень з будь-яких питань, збереження необхідних файлів, організації мережних спільнот, у тому числі і тих, що стосуються одного проекту. У кожній із указаних груп освітніх веб-ресурсів ми вказали лише найбільш популярні та влучні для освітнього процесу у закладі дошкільної освіти, загалом же їх кількість значно більша, а при аудиторній роботі зосередилися лише на деяких методичних аспектах їх застосування.

До прикладу, тема: «Використання блогосфери у роботі вихователя закладу дошкільної освіти» передбачає дві години лекційного матеріалу, де студентів ознайомлюють з теоретичними засадами використання блогосфери в роботі вихователя закладу дошкільної освіти, а також чотири години семінарського заняття. Відзначимо, що роботі на першому семінарському занятті передує теоретична підготовка студентів за матеріалами лекції, а також перегляд освітнього серіалу «Як стати YouTube-блогером» [4], який доступний на національній онлайн-платформі для розвитку цифрової грамотності. Слід наголосити, що нами широко використовується контент платформи, оскільки переконані, що популяризація вітчизняного освітнього інтернет продукту є невід’ємною складовою процвітання та ефективного функціонування України. У межах першого семінарського заняття студенти опановують безкоштовний сервіс для ведення блогів (<https://www.blogger.com/>) та створюють власний блог, який ведуть протягом певно терміну. Підготовка до наступного семінарського заняття передбачає вивчення та аналіз існуючих педагогічних блог, що, за нашим переконанням, сприятиме стимулюванню та розвитку професійної компетентності майбутніх фахівців дошкільної освіти. Друге семінарське заняття орієнтоване на забезпечення засвоєння базових принципів кібергігієни та типових алгоритмів дій у разі виявлення ознак інформаційних атак. Досягнення означеного завдання передбачає використання, під час заняття контенту сайту osvita.diia.gov.ua/, а саме демонстрація освітнього серіалу: «Основи кібергігієни» [1, 3].

Висновки. Отже, проблема інформатизації освітнього середовища сучасних закладів освіти актуалізують питання підготовки майбутніх фахівців

дошкільної освіти до використання комп'ютерних технологій у роботі з дітьми. На нашу думку, поетапність такої підготовки передбачає: коригування змісту навчальних дисциплін із циклу професійної та практичної підготовки; активізація самостійного пошуку студентів; уведення спеціалізованої навчальної дисципліни; перенесення одержаних знань, практичних умінь і навичок у різні види педагогічної практики впродовж усього терміну навчання у закладі освіти. Ми переконані, що курс «Комп'ютерні технології у роботі з дітьми» дає можливість студентам – майбутнім вихователям – розширити професійні знання, сформувати педагогічні вміння використовувати комп'ютерні технології у роботі з дітьми дошкільного віку.

Література:

1. Кузнецова К. С. Комп'ютерні технології в роботі з дітьми: електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3332>
2. Кузнецова К. С. Комп'ютерні технології в роботі з дітьми: силабус навчальної дисципліни. https://docs.google.com/document/d/14OkhirNCAfm71ds-D2lJeSjM8W_Ye77a/edit#
3. Освітній серіал: «Основи кібергігієни». <https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene>
4. Освітнього серіалу «Як стати YouTube-блогером». <https://osvita.diia.gov.ua/courses/youtube>
5. Освітньо-професійна програма «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)». <https://drive.google.com/file/d/1zMrddkJtSlwgWuwxmrG-gUDbS90bPPW3/view>

References:

1. Kuznietsova, K.S. Kompiuterni tekhnolohii v roboti z ditmy: elektronnyy kurs na osvitiy platformi MOODLE Chernivetskooho natsionalnoho universytetu imeni Yuriiia Fedkovycha [Computer technologies in work with children: electronic course on the educational platform MOODLE of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University Yuri Fedkovych]. (n.d.). *moodle.chnu.edu.ua*. Retrieved from <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3332> [in Ukrainian].
2. Kuznietsova, K. S. Kompiuterni tekhnolohii v roboti z ditmy: sylabus navchalnoi dystsypliny [Computer technologies in work with children: syllabus of the discipline] (n.d.). *docs.google.com*. Retrieved from https://docs.google.com/document/d/14OkhirNCAfm71ds-D2lJeSjM8W_Ye77a/edit# [in Ukrainian]
3. Osvitnoho serialu "Osnovy kiberhihieny" [Educational series " Fundamentals of Cyber"]. (n.d.). *osvita.diia.gov.ua*. Retrieved from <https://osvita.diia.gov.ua/courses/cyber-hygiene> [in Ukrainian].
4. Osvitnoho serialu "Iak staty YouTube-bloherom" [Educational series "How to become a YouTube blogger"]. (n.d.). *osvita.diia.gov.ua*. Retrieved from <https://osvita.diia.gov.ua/courses/youtube> [in Ukrainian].
5. Osvitno-profesiina prohrama "Doshkilna osvita (Psykholohiia v zakladakh doshkilnoi osvity)" [Educational and professional program "Preschool education (Psychology in preschool education)"]. (n.d.). *drive.google.com*. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1zMrddkJtSlwgWuwxmrG-gUDbS90bPPW3/view> [in Ukrainian].